

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2002/19/EF

af 7. marts 2002

om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter
(adgangsdirektivet)EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —adgang til offentlige net er underlagt betingelser, som er
fastsat af medlemsstaterne.under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 95,

- (2) Tjenester, der udbyder indhold, som f.eks. at tilbyde en pakke indeholdende radio- eller tv-udsendelser, er ikke omfattet af de fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale
Udvalg ⁽²⁾,

- (3) Begrebet »adgang« defineres vidt forskelligt, og der er derfor behov for en præcis definition af, hvordan begrebet bruges i dette direktiv, uden at det berører dets anvendelse i forbindelse med andre af Fællesskabets bestemmelser. En netudbyder kan eje det underliggende net eller de underliggende faciliteter eller leje nogle af dem eller dem alle.

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og tjenester (rammedirektivet) ⁽⁴⁾ indeholder målsætningerne for et regelsæt, der omfatter elektroniske kommunikationsnet og tjenester i EF, herunder faste og mobile telenet, kabel-tv-net, jord-baserede sendenet, satellitnet og internetbaserede net hvad enten de bruges til fremføring af tale, telefax, data eller billeder. Det drejer sig om net, som medlemsstaterne har godkendt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og tjenester (tilladelsesdirektivet) ⁽⁵⁾ eller under tidligere retsakter. Bestemmelserne i nærværende direktiv finder anvendelse på de net, der bruges til udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Direktivet omfatter adgangs- og samtrafikaftaler mellem tjenesteudbydere. Ikke-offentlige net er ikke underlagt nogen forpligtelser i henhold til dette direktiv, medmindre de i kraft af

- (4) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/47/EF af 24. oktober 1995 om standarder for transmission af tv-signaler ⁽⁶⁾ indeholder ikke noget krav om, at der anvendes bestemte digital-tv-transmissionssystemer eller tjenester, og markedsaktørerne har derfor kunnet udvikle passende systemer på eget initiativ. De europæiske markedsaktører har gennem The Digital Video Broadcasting Group (DVB) udviklet en vifte af tv-transmissionssystemer, der er taget i brug af tv-stationer over hele verden. Disse transmissionssystemer er blevet standardiseret af Det Europæiske Institut for Telestandarder (ETSI) og har fået status som rekommandationer fra Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU). Med hensyn til »digital tv-tjeneste i bredskærms format« udgør 16:9-formatet referenceformatet for bredformat-tv-tjenester og programmer, og dette format har nu fundet indpas i medlemsstaterne i medfør af Rådets afgørelse 93/424/EØF af 22. juli 1993 om en handlingsplan for indførelse af avancerede tv-tjenester i Europa ⁽⁷⁾.

- (5) På et marked med fri og åben konkurrence bør der ikke være begrænsninger, der hindrer virksomheder i at forhandle sig frem til indbyrdes adgangs- og samtrafikaftaler, navnlig hvad angår tværnationale aftaler, i overensstemmelse med traktatens konkurrenceregler. I forbindelse med skabelsen af et mere effektivt, virkelig paneuropæisk marked med reel konkurrence, flere valgmulig-

⁽¹⁾ EFT C 365 E af 19.12.2000, s. 215 og EFT C 270 E af 25.9.2001, s. 161.

⁽²⁾ EFT C 123 af 25.4.2001, s. 50.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 1.3.2001 (EFT C 277 af 1.10.2001, s. 72), Rådets fælles holdning af 17.9.2001 (EFT C 337 af 30.11.2001, s. 1), Europa-Parlamentets afgørelse af 12.12.2001 (endnu ikke offentliggjort i EFT) og Rådets afgørelse af 14.2.2002.

⁽⁴⁾ Se side 33 i dette EFT.

⁽⁵⁾ Se side 21 i dette EFT.

⁽⁶⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 51.

⁽⁷⁾ EFT L 196 af 5.8.1993, s. 48.

- heder og konkurrencedygtige tjenester for forbrugerne bør virksomheder, som modtager anmodninger om adgang eller samtrafik, i princippet indgå sådanne aftaler på et kommercielt grundlag og forhandle i god tro.
- (6) På markeder, hvor der også fremover vil være stor forskel på virksomhedernes forhandlingsposition, og hvor visse virksomheder er afhængige af en infrastruktur, der udbydes af andre selskaber, for at kunne fremføre deres tjenester, vil det være hensigtsmæssigt, at der opstilles en række grundlæggende regler, som sikrer, at markedet fungerer effektivt. De nationale tilsynsmyndigheder bør gives mulighed for at sikre den fornødne adgang, samtrafik og interoperabilitet mellem tjenester til gavn for slutbrugerne, når det ikke lykkes at nå til enighed om en aftale på kommercielt grundlag. De skal navnlig kunne sikre end-to-end-forbindelse ved at pålægge virksomheder, der kontrollerer adgangen til slutbrugere, forholdsmæssige forpligtelser. Kontrol over adgangsmuligheder kan indebære ejerskab af eller kontrol over den fysiske forbindelse til slutbrugeren (hvad enten det er på fast- eller mobilnettet) og/eller mulighed for at ændre eller inddrage det eller de nationale numre, der er nødvendige for at oprette forbindelse til en slutbrugers nettermineringspunkt. Det vil f.eks. være aktuelt, hvis netudbydere uden rimelig grund begrænser slutbrugernes muligheder for at tilslutte sig internetportaler og tjenester.
- (7) Nationale love eller administrative forskrifter, der knytter betingelser og vilkår for netadgang eller samtrafik sammen med aktiviteterne hos den part, der anmoder om samtrafik, herunder specifikt omfanget af den pågældendes investeringer i netinfrastruktur, i stedet for at knytte dem til de leverede samtrafik- eller adgangstjenester, kan resultere i konkurrencefordrejning, hvilket er i strid med konkurrencelovgivningen.
- (8) Netudbydere, der kontrollerer adgangen til deres egne kunder, gør dette ved hjælp af entydige numre eller adresser i en offentliggjort nummer- eller adresseoversigt. Andre netudbydere skal kunne aflevere trafik til disse kunder og har således brug for at kunne kobles sammen enten direkte eller indirekte. De nuværende rettigheder og pligter til at forhandle om indgåelse af samtrafiktaftaler bør derfor opretholdes. Det vil også være hensigtsmæssigt at bevare de forpligtelser, der tidligere er fastlagt i direktiv 95/47/EF, ifølge hvilket fuldt digitale kommunikationsnet, der er åbne for offentligheden og benyttes til distribution af tv-tjenester, skal kunne distribuere bredskærms-tv-tjenester og programmer, således at brugerne kan modtage disse programmer i det format, de sendes i.
- (9) Interoperabilitet er en fordel for slutbrugerne og er et vigtigt mål for denne rammelovgivning. Fremme af interoperabilitet er et af målene for de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til denne rammelovgivning, som også pålægger Kommissionen at offentliggøre en liste over standarder og/eller specifikationer for udbud af tjenester, tekniske grænseflader og/eller netfunktioner som grundlag for at fremme harmoniseringen inden for elektronisk kommunikation. Medlemsstaterne bør fremme anvendelsen af de offentliggjorte standarder og/eller specifikationer i det omfang, disse er strengt nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem tjenester og øge brugernes valgmuligheder.
- (10) Konkurrenceregler kan muligvis ikke i sig selv sikre den kulturelle mangfoldighed og mediepluralisme inden for digitalt fjernsyn. Direktiv 95/47/EF indeholdt den første rammelovgivning for den fremvoksende digital-tv-industri, og denne ramme bør bevares, navnlig hvad angår forpligtelsen til at tilbyde adgangsstyring på ensartede, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår for at sikre, at der er adgang til et bredt udbud af programmer og tjenester. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling nødvendiggør, at disse forpligtelser tages op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum, enten af en medlemsstat for så vidt angår dens nationale marked eller af Kommissionen for så vidt angår Fællesskabet, for bl.a. at afgøre, om der er grundlag for at udvide dem, så de også omfatter nye portaler, som f.eks. elektroniske programoversigter (EPG) og programmeringsgrænseflader for applikationer (API), i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugernes adgang til bestemte digitale radio- og tv-transmissionstjenester. Medlemsstaterne kan nærmere angive de digitale radio- og tv-transmissionstjenester, som slutbrugerne skal sikres adgang til ved hjælp af de love og administrative bestemmelser, de skønner nødvendige.
- (11) Medlemsstaterne kan også give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til at revidere forpligtelserne i forbindelse med adgangsstyring af digitale radio- og tv-transmissionstjenester for gennem en markedsanalyse at vurdere, om betingelserne for udbydere, som ikke har en stærk markedsposition på det relevante marked, skal trækkes tilbage eller ændres. En sådan tilbagetrækning eller ændring bør ikke få negative følger for slutbrugernes adgang til sådanne tjenester eller for udsigterne til en reel konkurrence.
- (12) For at sikre sammenhængen med eksisterende ordninger og undgå huller i lovgivningen er det nødvendigt at sikre, at de forpligtelser vedrørende netadgang og samtrafik, der er indeholdt i artikel 4, 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF af 30. juni 1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtigheder og interoperabilitet ved

- anvendelse af ONP-principperne ⁽¹⁾, de forpligtelser vedrørende særlige nettilslutninger, der er indeholdt i artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26. februar 1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten og om udbud af forsyningspligtigheder på teleområdet under konkurrenceforhold ⁽²⁾ og de forpligtelser vedrørende udbud af transmissionskapacitet på faste kredsløb, der er fastlagt i Rådets direktiv 92/44/EØF af 5. juni 1992 om etablering af ONP-vilkår for faste kredsløb ⁽³⁾, i første omgang indarbejdes i det nye regelsæt, men at de revurderes hurtigst muligt på baggrund af gældende markedsvilkår. En sådan revurdering bør også omfatte de organisationer, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2887/2000 om ubundet adgang til abonnentledninger ⁽⁴⁾.
- (13) Revurderingen bør foretages ud fra en økonomisk markedsanalyse baseret på de metoder, der er fastlagt i konkurrencelovgivningen. Målet er at begrænse de sektorspecifikke ex ante-regler, efterhånden som konkurrencen spredes til hele markedet. Der tages imidlertid også højde for i denne procedure, at der kan være overgangsproblemer på markedet, såsom problemer med international roaming, samt at der kan opstå nye flaskehalse som følge af den teknologiske udvikling, hvilket kan skabe behov for ex ante-regler, f.eks. inden for bredbåndnet. Konkurrencen vil ikke nødvendigvis udvikle sig lige hurtigt i alle markedssegmenter eller i alle medlemsstater, og de nationale tilsynsmyndigheder skal kunne lempe forskriftsmæssige forpligtelser på de markeder, hvor konkurrencen i sig selv medfører de ønskede resultater. For at sikre, at markedsaktører, der befinder sig i samme situation, behandles ens i alle medlemsstater, bør Kommissionen kunne sikre, at bestemmelserne i dette direktiv anvendes ensartet. De nationale tilsynsmyndigheder og de nationale myndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af konkurrencelovgivningen, bør hvor det er relevant samordne deres indsats med henblik på at sikre, at der anvendes det mest hensigtsmæssige middel. Fællesskabet og dets medlemsstater har påtaget sig en række forpligtelser med hensyn til samtrafik mellem telenet i forbindelse med WTO-aftalen om basistelekommunikation, og disse forpligtelser skal overholdes.
- (14) Der er i direktiv 97/33/EF fastlagt en række forpligtelser for virksomheder, der har en stærk markedsposition, heriblandt krav om transparens, ikke-diskriminering, regnskabsmæssig opsplitning, netadgang og priskontrol, herunder omkostningsbaseret. Det bør fortsat være muligt at anvende disse forpligtelser, men de bør også for at undgå unødigt tunge regler opstilles som en samling maksimumforpligtelser, der kan pålægges virksomhederne. Det kan undtagelsesvis for at opfylde internationale forpligtelser eller overholde Fællesskabets regler være hensigtsmæssigt at indføre forpligtelser i forbindelse med netadgang eller samtrafik for samtlige markedsaktører, som det på nuværende tidspunkt er tilfældet med adgangsstyringssystemer for digitale tv-tjenester.
- (15) Indførelsen af en særlig forpligtelse for en virksomhed med stærk markedsposition kræver ikke en supplerende markedsanalyse, men en begrundelse for, at den pågældende forpligtelse er hensigtsmæssig og passende i forhold til det konstaterede problem.
- (16) Transparente betingelser og vilkår for adgang og samtrafik, herunder priser, gør det lettere at indgå aftaler, undgå uoverensstemmelser og styrke markedsaktørernes tillid til, at en tjeneste ikke udbydes på diskriminerende vilkår. Åbne og transparente tekniske grænseflader kan være særlig vigtige for at sikre interoperabilitet. Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser med henblik på offentliggørelse af oplysninger, kan den også præcisere, hvordan oplysningerne skal stilles til rådighed, f.eks. hvilken type publikation (papir og/eller elektronisk), der skal være tale om, og om de skal være vederlagsfrie eller ej under hensyntagen til oplysningernes art og formål.
- (17) Princippet om ikke-diskriminering hindrer, at virksomheder med stærk markeds position fordrejer konkurrencen, navnlig når der er tale om vertikalt integrerede virksomheder, der udbyder tjenester til virksomheder, som de konkurrerer med på downstream markeder.
- (18) Regnskabsmæssig opsplitning gør det muligt at klarlægge interne prisoverførsler og giver de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at kontrollere, om eventuelle krav om ikke-diskriminering er opfyldt. Kommissionen har i den forbindelse fremsat henstilling 98/322/EF af 8. april 1998 om samtrafik på et liberaliseret telemarked (Del 2 — Opsplitning af regnskaber og omkostningsberegning) ⁽⁵⁾.
- (19) Obligatorisk adgang til netinfrastruktur kan begrundes ud fra behovet for at styrke konkurrencen, men de nationale tilsynsmyndigheder er nødt til at afveje infrastrukturejernes ret til at udnytte deres infrastrukturer til egne formål mod andre tjenesteudbydernes ret til at få

⁽¹⁾ EFT L 199 af 26.7.1997, s. 32. Direktivet er ændret ved direktiv 98/61/EF (EFT L 268 af 3.10.1998, s. 37).

⁽²⁾ EFT L 101 af 1.4.1998, s. 24.

⁽³⁾ EFT L 165 af 19.6.1992, s. 27. Direktivet er ændret ved Kommissionens beslutning 98/80/EF (EFT L 14 af 20.1.1998, s. 27).

⁽⁴⁾ EFT L 366 af 30.12.2000, s. 4.

⁽⁵⁾ EFT L 141 af 13.5.1998, s. 6.

adgang til faciliteter, der er væsentlige for, at de kan udbyde konkurrerende tjenester. Hvis udbydere pålægges forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af netelementer og tilhørende faciliteter, bør disse anmodninger kun afslås på grundlag af objektive kriterier som f.eks. teknisk gennemførlighed eller behov for at bevare nettets integritet. Når adgang afslås, kan den afviste part klage, jf. procedurene for bilæggelse af tvister i artikel 20 og 21 i rammedirektivet. En udbyder med forpligtelser til fri netadgang kan ikke forpligtes til at stille sådanne former for adgang til rådighed, som han ikke har mulighed for at stille til rådighed. Kravet om fri adgang, som øger konkurrencen på kort sigt, bør ikke resultere i, at konkurrenterne mister deres incitament til at investere i alternative faciliteter, der kan styrke konkurrencen på længere sigt. Kommissionen har udsendt en meddelelse om anvendelsen af konkurrencereglerne på aftaler om adgang i telesektoren⁽¹⁾, som omhandler disse spørgsmål. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge udbyderen af og/eller de parter, der er berettiget til fri adgang, tekniske og driftsmæssige betingelser i overensstemmelse med fællesskabsretten. Navnlig indførelsen af tekniske standarder bør være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter og regler for tjenester i informationssamfundet⁽²⁾.

- (20) Det kan være nødvendigt at kontrollere priserne, såfremt en analyse af et bestemt marked viser, at konkurrencen er utilstrækkelig. Reguleringen kan være forholdsvis beskeden, som f.eks. kravet om rimelige priser for udbydervalg, jf. direktiv 97/33/EF, eller betydeligt tungere, som f.eks. kravet om, at priserne skal være omkostningsbaserede for at de kan dokumenteres tilstrækkeligt, når konkurrencen ikke er stærk nok til at hindre overpriser. Navnlig udbydere med en stærk markedsposition vil kunne presse priserne, således at forskellen mellem deres detailpriser og de samtrafikpriser, der skal betales af konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, bliver for lille til at skabe bæredygtig konkurrence. Når en national tilsynsmyndighed beregner de omkostninger, der er forbundet med oprettelse af en tjeneste i henhold til dette direktiv, bør der tillades en rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder passende omkostninger til arbejdskraft og bygning, idet der i fornødent
- omfang foretages en tilpasning af kapitalens værdi, så den afspejler den løbende ansættelse af aktiver og af driftens effektivitet. Den metode, der anvendes ved omkostningsdækningen, bør afhænge af situationen og tage hensyn til nødvendigheden af at fremme effektiviteten og skabe holdbar konkurrence og øgede fordele for forbrugerne.
- (21) Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser til at indføre et omkostningsregnskabssystem med henblik på at støtte priskontrol, kan den selv foretage en årlig revision for at sikre, at dette omkostningsregnskabssystem følges, hvis den råder over nødvendigt kvalificeret personale, eller den kan kræve, at revisionen udføres af et andet kvalificeret organ, som er uafhængigt af den pågældende udbyder.
- (22) Medlemsstaterne sikrer ved at informere herom, at markedsaktørerne og potentielle nye aktører på markedet har kendskab til deres rettigheder og pligter og ved, hvor de kan få nærmere oplysninger herom. Når oplysningerne offentliggøres i den pågældende medlemsstats officielle tidende, kan de berørte parter i andre medlemsstater finde de oplysninger, de har brug for.
- (23) For at sikre, at det paneuropæiske marked for elektronisk kommunikation fungerer effektivt og virkningsfuldt, bør Kommissionen føre tilsyn med de omkostninger, der påvirker priserne for slutbrugerne, og offentliggøre oplysninger derom.
- (24) Udviklingen af markedet for elektronisk kommunikation og de tilhørende infrastrukturer kan få negative følger for miljø og landskab. Derfor bør medlemsstaterne føre tilsyn med denne proces og om nødvendigt gribe ind for at begrænse sådanne følgevirkninger mest muligt gennem hensigtsmæssige aftaler og andre ordninger med de relevante myndigheder.
- (25) For at afgøre, om Fællesskabets regler anvendes korrekt, skal Kommissionen vide, hvilke virksomheder der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de nationale tilsynsmyndigheder har pålagt markedsaktørerne. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne ud over at offentliggøre oplysningerne også sender dem til Kommissionen. Når medlemsstaterne skal sende oplysninger til Kommissionen, kan dette ske i elektronisk form under forudsætning af, at der fastsættes passende procedurer for autentifikation.
- (26) Som følge af den hastige teknologiske og markeds-mæssige udvikling vil det være hensigtsmæssigt at tage gennemførelsen af dette direktiv op til fornyet overvejelse

⁽¹⁾ EFT C 265 af 22.8.1998, s. 2.

⁽²⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Direktivet er senest ændret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 af 5.8.1998, s. 18).

inden for tre år efter dets iværksættelsesdato for at undersøge, om det er lykkedes at virkeliggøre målsætningerne heri.

- (27) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbestemmelser, der tillægges Kommissionen ⁽¹⁾.
- (28) Målene for denne handling, nemlig at oprette et harmoniseret regelsæt til regulering af adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ANVENDELSESOMRÅDE, FORMÅL OG DEFINITIONER

Artikel 1

Anvendelsesområde og formål

1. Inden for rammerne af direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) fastlægges der i nærværende direktiv harmoniserede regler for, hvordan medlemsstaterne kan regulere adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Formålet er med udgangspunkt i principperne for det indre marked at opstille et regelsæt for forholdene mellem leverandører af net og tjenester med henblik på at skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester og fordele for forbrugerne.

2. Direktivet fastlægger rettigheder og pligter for udbydere og for virksomheder, der anmoder om samtrafik og/eller adgang til deres net eller tilhørende faciliteter. Der opstilles målsætninger for de nationale tilsynsmyndigheder med hensyn til adgang og samtrafik og fast sættes procedurer, der sikrer, at de forpligtelser, der fastlægges af de nationale tilsynsmyndigheder, revurderes og om nødvendigt trækkes tilbage, så snart de

tilsigtede mål er nået. Slutbrugernes adgang er ikke omfattet af dette direktiv.

Artikel 2

Definitioner

Definitionerne i artikel 2 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) finder anvendelse i dette direktiv.

I dette direktiv forstås endvidere ved:

- a) »adgang«: tilrådighedsstillelse af faciliteter og/eller tjenester for en anden virksomhed på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikke-eksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester. Adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter, der kan indebære tilslutning af udstyr, såvel kabel- som radiobaseret tilslutning (dette omfatter navnlig adgang til abonnentledninger og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på tilvejebringelse af tjenester via abonnentledninger), adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, kabelkanaler og master, adgang til relevante software-systemer, herunder drifts-støttesystemer, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til fastnet og mobilnet, navnlig med henblik på roaming, og adgang til adgangs-styringssystemer til digitale tv-tjenester og adgang til virtuelle net-tjenester
- b) »samtrafik«: fysisk og logisk sammenkobling af offentlige kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden virksomhed med henblik på at give en virksomheds brugere mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med en anden virksomheds brugere eller få adgang til andre virksomheders tjenester. Tjenester kan udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet. Samtrafik er en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netudbydere
- c) »udbyder«: en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde et offentligt kommunikationsnet eller en tilhørende facilitet
- d) »tv-tjeneste i bredskærmsformat«: en tv-tjeneste, der helt eller delvis består af programmer, der produceres og redigeres med henblik på at blive vist i fuldt bredskærmsformat. 16:9-formatet er referenceformatet for bredskærms-tv-tjenester
- e) »abonntledninger«: den fysiske ledning, der forbinder net-termineringspunktet hos en abonnent til en lokalcentrals hovedfordeler eller et tilsvarende punkt, i faste offentlige telefonnet.

⁽¹⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

KAPITEL II

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 3

Generelle bestemmelser for adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke findes begrænsninger, som forhindrer virksomheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater i indbyrdes at forhandle sig frem til tekniske og kommercielle aftaler om adgang og/eller samtrafik i overensstemmelse med EF-lovgivningen. Den virksomhed, der anmoder om netadgang eller samtrafik, behøver ikke indhente tilladelse til at drive virksomhed i den medlemsstat, hvor der anmodes om adgang eller samtrafik, såfremt den ikke udbyder tjenester og ikke driver et net i denne medlemsstat.

2. Med forbehold af artikel 31 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og tjenester (forsyningspligtdirektivet) ⁽¹⁾ undlader medlemsstaterne at opretholde love eller administrative forskrifter, som kræver, at udbydere ved etablering af adgang eller samtrafik skal tilbyde virksomheder forskellige vilkår og betingelser for tilsvarende tjenester og/eller som opstiller forpligtelser, der ikke er forbundet med de tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der faktisk leveres, jf. betingelserne i bilaget til direktiv 2002/20/EF (tilladelsesdirektivet).

Artikel 4

Rettigheder og pligter for virksomheder

1. Udbydere af offentlige kommunikationsnet har ret og, hvis andre virksomheder med en tilsvarende tilladelse anmoder derom, også pligt til indbyrdes at forhandle sig frem til aftaler om samtrafik med henblik på at udbyde offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, så det sikres, at disse tjenester kan udbydes i hele Fællesskabet, og at der er interoperabilitet. Udbydere skal tilbyde andre virksomheder adgang og samtrafik på vilkår og betingelser, der er i overensstemmelse med de forpligtelser, som pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 5, 6, 7 og 8.

2. Offentlige elektroniske kommunikationsnet, der er etableret med henblik på fremføring af digitale tv-tjenester, skal kunne anvendes til fremføring af tv-tjenester og programmer i bredskærmsformat. Netudbydere, der modtager og videre sender bredskærms-tv-tjenester og programmer, skal bevare dette bredskærmsformat.

3. Med forbehold af artikel 11 i direktiv 2002/20/EF (tilladelsesdirektivet) kræver medlemsstaterne, at virksomheder, der får oplysninger fra en anden virksomhed før, under eller

efter forhandlingerne om adgangs- eller samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt. De oplysninger, der modtages, må ikke videregives til anden side, og navnlig ikke til andre afdelinger, datterselskaber eller partnere, som herved kunne opnå en konkurrencemæssig fordel.

Artikel 5

De nationale tilsynsmyndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med netadgang og samtrafik

1. De nationale tilsynsmyndigheder skal med henblik på at virkeliggøre målsætningerne i artikel 8 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) tilskynde til og, når det er hensigtsmæssigt, sørge for, at der i henhold til bestemmelserne i dette direktiv etableres den fornødne adgang og samtrafik og sikres interoperabilitet mellem tjenesterne, samt varetage deres ansvar med henblik på at fremme effektiviteten og holdbar konkurrence samt skabe flest mulige fordele for slutbrugere.

Med forbehold af de foranstaltninger, der kan træffes vedrørende virksomheder med stærk markedsposition i henhold til artikel 8, skal de nationale tilsynsmyndigheder navnlig:

- a) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-forbindelse, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der kontrollerer adgangen til slutbrugere, herunder i begrundede tilfælde pligt til sammenkoble deres net, hvis det ikke allerede er sket
- b) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugeres adgang til digitale radio- og tv-transmissionstjenester, der nærmere angives af medlemsstaten, kunne forpligte udbydere til at tilbyde adgang til de andre faciliteter, der er nævnt i del II i bilag I, på redelige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.

2. Når det pålægges en udbyder at tilbyde adgang i medfør af artikel 12, kan de nationale tilsynsmyndigheder i overensstemmelse med fællesskabsretten fastsætte tekniske eller driftsmæssige betingelser, som skal opfyldes af den, der udbyder og/eller er berettiget til sådan adgang, når det er nødvendigt for at sikre normal drift af nettet. Betingelser, der henviser til gennemførelsen af særlige tekniske standarder eller specifikationer, skal overholde bestemmelserne i artikel 17 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

3. Forpligtelser og betingelser, der indføres i overensstemmelse med stk. 1 og 2, skal være objektive, transparente, forholdsmæssige og ikke-diskriminerende og skal gennemføres efter procedurerne i artikel 6 og 7 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

⁽¹⁾ Se side 51 i dette EFT.

4. Hvad angår adgang og samtrafik sørger medlemsstaterne for, at den nationale tilsynsmyndighed kan gribe ind på eget initiativ, når det er begrundet, eller, såfremt virksomhederne ikke er nået frem til en aftale, på foranledning af en af de implicerede parter for at sikre de politiske målsætninger i artikel 8 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet), jf. bestemmelserne i nærværende direktiv og procedurerne i artikel 6 og 7, 20 og 21 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

KAPITEL III

FORPLIGTELSE FOR UDBYDERE SAMT MARKEDSVURDERINGS- PROCEDURER

Artikel 6

Adgangsstyringssystemer og andre faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne i del I i bilag I finder anvendelse på adgangsstyring for digitale radio- og tv-tjenester, som udsendes til seere og lyttere i Fællesskabet, uanset transmissionsform.

2. Bilag I kan ændres efter proceduren i artikel 14, stk. 3, på baggrund af den markedsmæssige og teknologiske udvikling.

3. Uanset bestemmelserne i stk. 1 kan medlemsstaterne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til, hurtigst muligt efter dette direktivs ikrafttræden og derefter med regelmæssige mellemrum, at revurdere de betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, ved at foretage en markedsanalyse efter proceduren i artikel 16, stk. 1, i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) for at kunne afgøre, om de anvendte betingelser skal videreføres, ændres eller trækkes tilbage.

Hvis den nationale tilsynsmyndighed på baggrund af denne markedsanalyse finder, at en eller flere af udbydere ikke har en stærk markedsposition på det pågældende marked, kan den kun ændre eller trække betingelserne tilbage for så vidt angår disse udbydere i overensstemmelse med artikel 6 og 7 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet), for så vidt

a) sådanne ændringer eller tilbagetrækninger ikke vil have negative følger for slutbrugeres adgang til radio- og tv-transmissioner, -kanaler og -tjenester som fastsat i artikel 31 i direktiv 2002/22/EF (forsyningspligtdirektivet)

b) sådanne ændringer eller tilbagetrækninger ikke vil have negative følger for mulighederne for effektiv konkurrence på:

i) detailmarkederne for digital tv- og radiospredningstjenester og

ii) adgangsstyringssystemer og andre tilhørende faciliteter.

Parter, der berøres af, at forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

4. Betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, berører ikke medlemsstaternes mulighed for at pålægge forpligtelser om, hvordan elektroniske programoversigter og lignende oversigts- og navigationsfaciliteter skal udformes.

Artikel 7

Revurdering af tidligere forpligtelser i forbindelse med adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne viderefører alle forpligtelser for virksomheder, der udbyder offentlige kommunikationsnet og/eller tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der var gældende inden nærværende direktivs ikrafttræden i henhold til artikel 4, 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i direktiv 97/33/EF, artikel 16 i direktiv 98/10/EF og artikel 7 og 8 i direktiv 92/44/EØF, indtil disse forpligtelser er blevet revurderet og der er truffet afgørelse herom i henhold til stk. 3.

2. Kommissionen anfører, hvilke markeder der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, i den foreløbige henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder og beslutningen om udpegelse af transnationale markeder, der vedtages i henhold til artikel 15 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

3. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder hurtigst muligt efter dette direktivs ikrafttræden og derefter med regelmæssige mellemrum foretager markedsanalyser efter proceduren i artikel 16 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) for at afgøre, om disse forpligtelser bør opretholdes, ændres eller trækkes tilbage. Parter, der berøres af, at forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

Artikel 8

Fastlæggelse, ændring eller tilbagetrækning af forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at pålægge de forpligtelser, der er beskrevet i artikel 9-13.

2. Såfremt det som resultat af en markedsanalyse, der er foretaget ifølge artikel 16 i direktiv 2002/21/EF (rammedirekti-

vet), fastslås, at en udbyder har en stærk markedsposition på et bestemt marked, pålægger de nationale tilsynsmyndigheder forpligtelserne i artikel 9-13 i nærværende direktiv i fornødent omfang.

3. Med forbehold af

— bestemmelserne i artikel 5, stk. 1 og 2, og artikel 6

— bestemmelserne i artikel 12 og 13 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet), betingelse 7 i afdeling B i bilaget til direktiv 2002/20/EF (tilladelsesdirektivet) som anvendt i medfør af artikel 6, stk. 1, i dette direktiv, og i artikel 27, 28 og 30 i direktiv 2002/22/EF (forsyningspligt-direktivet) samt de relevante bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/66/EF af 15. december 1997 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren ⁽¹⁾, der også indeholder forpligtelser for andre virksomheder end dem, for hvilke det er fastslået, at de har en stærk markedsposition, eller

— nødvendigheden af at overholde internationale forpligtelser

kan nationale tilsynsmyndigheder ikke pålægge udbydere, der ikke er blevet udpeget i henhold til stk. 2, de forpligtelser, der er nævnt i artikel 9-13.

I særlige tilfælde, hvor en national tilsynsmyndighed påtænker at pålægge udbydere med en stærk markedsposition andre forpligtelser i forbindelse med adgang og samtrafik end de i artikel 9-13 nævnte, skal den fremsætte anmodning herom over for Kommissionen. Kommissionen træffer i overensstemmelse med artikel 14, stk. 2, afgørelse om, hvorvidt den nationale tilsynsmyndighed må træffe sådanne foranstaltninger eller ej.

4. Forpligtelser, der pålægges i henhold til denne artikel, skal tage udgangspunkt i det konkrete problem, være forholdsmæssige og berettigede i lyset af de målsætninger, der er fastlagt i artikel 8 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet). Sådanne forpligtelser kan kun pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 6 og 7 i nævnte direktiv.

5. Med hensyn til stk. 3, første afsnit, tredje led, underretter de nationale tilsynsmyndigheder Kommissionen efter proceduren i artikel 7 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) om deres afgørelser om at pålægge eller ændre forpligtelser for markedsaktører eller trække dem tilbage.

Artikel 9

Forpligtelse vedrørende transparens

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 pålægge forpligtelser vedrørende trans-

⁽¹⁾ EFT L 24 af 30.1.1998, s. 1.

parens i forbindelse med samtrafik og/eller adgang, og kræve, at udbydere skal offentliggøre bestemte oplysninger, som f.eks. regnskabsoplysninger, tekniske specifikationer, netkarakteristika, betingelser og vilkår for levering og anvendelse samt priser.

2. Såfremt en udbyder er underlagt forpligtelser vedrørende ikke-diskriminering, kan de nationale tilsynsmyndigheder forlange, at udbyderen offentliggør et standardtilbud, der skal være tilstrækkelig ubundet til at sikre, at virksomhederne ikke skal betale for faciliteter, som ikke er nødvendige for den ønskede tjeneste, og som indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt efter markedssituationen, og de hertil knyttede vilkår og betingelser, herunder priser. Den nationale tilsynsmyndighed skal bl.a. kunne forlange ændringer af standardtilbud for at sikre overholdelse af forpligtelser, der er pålagt i henhold til dette direktiv.

3. De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge, hvilke specifikke oplysninger der skal stilles til rådighed, hvor detaljerede de skal være, og hvordan de skal offentliggøres.

4. Når en udbyder i henhold til artikel 12 har forpligtelser vedrørende ubundet adgang til de påsnoede metalliske ledninger til abonnentledninger, skal de nationale tilsynsmyndigheder uanset stk. 3 sikre, at der offentliggøres et standardtilbud, der som mindstekrav indeholder de elementer, der er fastsat i bilag II.

5. Bilag II kan ændres efter proceduren i artikel 14, stk. 3, på baggrund af den markeds-mæssige og teknologiske udvikling.

Artikel 10

Forpligtelse vedrørende ikke-diskriminering

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 pålægge forpligtelser vedrørende ikke-diskriminering i forbindelse med samtrafik og/eller adgang.

2. Forpligtelsen vedrørende ikke-diskriminering skal navnlig sikre, at de pågældende udbydere under tilsvarende forhold tilbyder andre virksomheder, der udbyder tilsvarende tjenester, tilsvarende vilkår, og at de udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af dem selv, deres datterselskaber eller partnere.

Artikel 11

Forpligtelse vedrørende regnskabsmæssig opsplitning

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 pålægge forpligtelser vedrørende særskilte regnskaber for bestemte aktiviteter i forbindelse med samtrafik og/eller adgang.

De nationale tilsynsmyndigheder kan navnlig kræve, at vertikalt integrerede virksomheder sørger for transparens mht. deres engrospriser og interne afregningspriser, bl.a. for at sikre, at de overholder reglerne, hvis der stilles krav om ikke-diskriminering i henhold til artikel 10, eller om nødvendigt for at undgå uretmæssig krydssubsidiering. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken regnskabsmetode der skal anvendes.

2. Med forbehold af artikel 5 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) og for at kunne kontrollere, om forpligtelserne vedrørende transparens og ikke-diskrimination er overholdt, skal de nationale tilsynsmyndigheder kunne kræve, at regnskabsoplysninger, herunder oplysninger om indtægter modtaget fra tredjemand, stilles til rådighed, såfremt der anmodes herom. De nationale tilsynsmyndigheder kan under hensyn til national lovgivning og Fællesskabets bestemmelser om fortrolighedsaf forretningshemmeligheder offentliggøre oplysninger, der kan medvirke til virkeliggørelsen af et åbent og konkurrencebaseret marked.

Artikel 12

Forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netfaciliteter

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 pålægge udbydere forpligtelser til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter, bl.a. i tilfælde hvor den nationale tilsynsmyndighed er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detalje, eller være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Udbyderne kan bl.a. pålægges pligt til:

- a) at give tredjemand adgang til specifikke netelementer og/eller faciliteter, herunder ubundet adgang til abonnentledninger
- b) at forhandle i god tro med virksomheder, der ansøger om adgang
- c) at opretholde adgang til faciliteter, som der tidligere er givet adgang til
- d) at tilbyde bestemte tjenester på engrosbasis til tredjeparters videresalg
- e) at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesterne eller virtuelle netjenesters interoperabilitet

- f) at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af faciliteter, herunder fælles brug af kabelkanaler, bygninger eller master
- g) at udbyde bestemte tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til slutbrugere, herunder faciliteter til intelligente netjenester eller roaming på mobile net
- h) at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller lignende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe reelle konkurrenceforhold på tjenesteområdet
- i) at sammenkoble net eller netfaciliteter.

De nationale tilsynsmyndigheder kan i tilknytning til de nævnte forpligtelser stille krav om redelighed, rimelighed og rettidighed.

2. Når de nationale myndigheder overvejer, om de skal pålægge forpligtelserne i stk. 1 og især, når de vurderer, om sådanne forpligtelser er i overensstemmelse med de målsætninger, der er fastsat i artikel 8 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) skal de navnlig tage hensyn til nedenstående faktorer:

- a) om det i lyset af den igangværende markedsudvikling er teknisk og økonomisk levedygtigt at bruge eller installere konkurrerende faciliteter under hensyntagen til karakteren og typen af de involverede samtrafik- og adgangsordninger
- b) om det er praktisk muligt at tilbyde den foreslåede adgang i betragtning af den forhåndenværende kapacitet
- c) hvor store startinvesteringer ejeren af faciliteten skal foretage set i forhold til de risici, der er forbundet hermed
- d) behovet for at sikre den frie konkurrence på længere sigt
- e) i givet fald relevante intellektuelle ejendomsrettigheder
- f) udbuddet af paneuropæiske tjenester.

Artikel 13

Forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 pålægge forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og priskontrol, herunder forpligtelser vedrørende omkostningsbaserede priser og udarbejdelse af omkostningsregnskabsystemer i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik og/eller adgang, såfremt en markedsanalyse viser,

at den pågældende udbyder som følge af en utilstrækkelig konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne. De nationale tilsynsmyndigheder skal tage hensyn til udbyderens investeringer og lade udbyderen få en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital under hensyn til de risici, der er forbundet hermed.

2. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at alle mekanismer til omkostningsdækning eller metoder, der kan anvendes til fastlæggelse af priser, sigter mod at fremme effektiviteten og skabe holdbar konkurrence og øgede fordele for forbrugerne. I den forbindelse kan de nationale tilsynsmyndigheder også tage hensyn til de priser, der kan opnås på tilsvarende markeder med konkurrence.

3. Har en udbyder pligt til sikre, at priserne er omkostningsbaserede, er det udbyderen selv, der skal bevise, at taksterne er baseret på omkostningerne inklusiv en rimelig forrentning af investeringerne. Til fastlæggelse af omkostningerne i forbindelse med et effektivt udbud af ydelser kan de nationale tilsynsmyndigheder foretage en omkostningsberegning, der er uafhængig af virksomhedens omkostningsberegning. De nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en udbyder om at fremlægge fuld dokumentation for priserne og om nødvendigt kræve, at priserne tilpasses.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der, hvis der stilles krav om anvendelse af et omkostningsregnskabsystem til støtte for priskontrollen, stilles en beskrivelse af omkostningsregnskabsystemet, der som minimum viser de hovedkategorier, omkostningerne er samlet i, og hvordan omkostningerne er fordelt, til rådighed for offentligheden. Det kontrolleres af en kompetent uafhængig instans, at omkostningsregnskabet er udfærdiget efter det pågældende omkostningsregnskabsystem. En gang om året offentliggøres der en overensstemmelseserklæring.

KAPITEL IV

PROCEDUREMÆSSIGE BESTEMMELSER

Artikel 14

Udvalg

1. Kommissionen bistås af det kommunikationsudvalg, der er nedsat ved artikel 22 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 3 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF fastsættes til tre måneder.

4. Udvalget vedtager selv sin forretningsorden.

Artikel 15

Offentliggørelse af og adgang til oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at der offentliggøres oplysninger om de særlige forpligtelser, der pålægges virksomhederne i henhold til dette direktiv, med angivelse af det specifikke produkt/den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. De sikrer, at ajourførte oplysninger for så vidt det ikke drejer sig om fortrolige oplysninger, især forretningshemmeligheder, gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.

2. Medlemsstaterne sender Kommissionen en kopi af de oplysninger, der offentliggøres. Kommissionen stiller oplysningerne til rådighed i lettilgængelig form og videregiver dem til Kommunikationsudvalget, når det er relevant.

Artikel 16

Underretning

1. Medlemsstaterne underretter senest på iværksættelsesdatoen i artikel 18, stk. 1, andet afsnit, Kommissionen om, hvilke nationale tilsynsmyndigheder der skal varetage de opgaver, der er fastlagt i dette direktiv.

2. De nationale tilsynsmyndigheder underretter Kommissionen om, hvilke udbydere der i henhold til dette direktiv anses for at have en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de pålægges i medfør af direktivet. Enhver ændring, der har betydning for de forpligtelser, der pålægges virksomheder, eller hvilke virksomheder, der er omfattet af dette direktivs bestemmelser, skal straks meddeles Kommissionen.

Artikel 17

Revisionsprocedurer

Kommissionen undersøger regelmæssigt, hvorledes dette direktiv fungerer, og aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet herom, første gang senest tre år efter iværksættelsesdatoen. Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne, jf. artikel 18, stk. 1, andet afsnit, om oplysninger, som stilles til rådighed uden unødigt forsinkelse.

Artikel 18

Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den 24. juli 2003 de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser fra den 25. juli 2003.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv, og til senere ændringer af disse for skrifter.

Artikel 19

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 20

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 7. marts 2002.

På Europa-Parlamentets vegne

P. COX

Formand

På Rådets vegne

J. C. APARICIO

Formand

BILAG I

BETINGELSER FOR ADGANG TIL DIGITALE TV- OG RADIOTJENESTER, DER SENDES TIL SEERE OG LYTTERE I FÆLLESSKABET**Del I: Betingelser for anvendelse af adgangsstyringssystemer i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1**

I forbindelse med adgangsstyring for digitale tv- og radiotjenester, som udsendes til seere og lyttere i Fællesskabet, skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 6 sikre, at følgende betingelser finder anvendelse uanset transmissionsform:

- a) adgangsstyringssystemer, som anvendes på Fællesskabets marked, skal teknisk give mulighed for omkostningseffektiv skift i adgangsstyringen, således at netudbydere på lokalt eller regionalt plan kan få fuld kontrol over de tjenester, som anvender sådanne adgangsstyringssystemer
- b) alle udbydere af adgangsstyringstjenester, der tilbyder adgang til digitale tv- og radiotjenester, og hvis adgangsstyringstjenester fjernsynsføretagenderne er afhængige af for at nå ud til en gruppe potentielle seere eller lyttere, skal uanset transmissionsform:
 - på redelige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrencelovgivning tilbyde alle tv-føretagender tekniske tjenesteydelser, der gør det muligt for seere eller lyttere at modtage tv-føretagendernes digital-tv-transmissioner ved hjælp af dekodere, der administreres af udbyderne, og overholde Fællesskabets konkurrencelovgivning
 - føre særskilte regnskaber for deres aktiviteter som udbydere af adgangsstyring
- c) når indehavere af den industrielle ejendomsret til adgangsstyringsprodukter og -systemer giver licens til fabrikanter af forbrugsudstyr, skal det ske på redelige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår. Når der gives licens, hvor der skal tages hensyn til tekniske og handelsmæssige faktorer, kan rettighedshaverne ikke opstille betingelser, der forbyder eller på anden måde forhindrer, at selve produktet udstyres med:
 - enten en standardiseret grænseflade, der giver mulighed for forbindelse med flere andre adgangsstyringssystemer
 - eller særligt udstyr til et andet adgangsstyringssystem, forudsat at licensmodtageren opfylder de relevante rimelige bestemmelser, som for dennes vedkommende garanterer sikkerheden for de transaktioner, der udføres af udbyderne af adgangsstyring.

Del II: Andre faciliteter, som kan underlægges betingelser i henhold til artikel 5, stk. 1, litra b)

- a) Adgang til programmeringsgrænseflader for applikationer (API)
 - b) Adgang til elektroniske programoversigter (EPG).
-

BILAG II

MINIMUMSLISTE OVER ELEMENTER, DER SKAL INDGÅ I DE STANDARDTILBUD OM UBUNDTET ADGANG TIL PARSNOEDE METALLISKE LEDNINGER TIL ABONNENTLEDNINGER, SOM NOTIFICEREDE UDBYDERE SKAL OFFENTLIGGØRE

I dette bilag anvendes følgende definitioner:

- a) »abonntledningsafsnit«: et afsnit af en abonntledning, der forbinder nettermineringspunktet hos abonnenten med et krydsfelt eller nærmere angivet mellemliggende koblingspunkt, i faste offentlige telefonnet
- b) »ubundet adgang til abonntledninger«: både fuld ubundet adgang til abonntledninger og delt adgang til abonntledninger; det indebærer ikke nogen ændring af ejerskabet til abonntledningerne
- c) »fuld ubundet adgang til abonntledninger«: den adgangsberettigedes adgang til den notificerede udbyders abonntledninger eller abonntledningsafsnit, hvorved førstnævnte får rådighed over de parsnoede metalliske ledningers fulde frekvensspektrum
- d) »delt adgang til abonntledninger«: den adgangsberettigedes adgang til ikke-talefrekvensbåndspektrret på den notificerede udbyders parsnoede metalabonntledninger eller -abonntledningsafsnit. Den notificerede udbyder fortsætter med at levere basistelefonitjenester til offentligheden via abonntledningerne.

A. Vilkårene for ubundet adgang til abonntledninger

1. De netelementer, der gives adgang til, omfattende navnlig følgende elementer:
 - a) adgang til abonntledninger
 - b) adgang til ikke-talefrekvensspektrret på abonntledningerne ved delt adgang til abonntledningerne.
2. Information om fysiske adgangsfaciliteters placering ⁽¹⁾, disponible abonntledninger i nærmere bestemte dele af accessnettet.
3. Tekniske vilkår for adgang til og anvendelse af abonntledninger, herunder de tekniske specifikationer for de parsnoede metalliske ledninger.
4. Procedurer for bestilling og tilrådighedsstillelse, brugsrestriktioner.

B. Samhusningstjenester

1. Oplysning om den notificerede udbyders relevante lokaliteter ⁽¹⁾.
2. Samhusningsvalgmuligheder på de lokaliteter, der er nævnt under punkt 1, herunder fysisk samhusning samt eventuelt fjernsamhusning og virtuel samhusning.
3. Udstyrets specifikationer: Eventuelle begrænsninger for, hvilket udstyr der kan samhuses.
4. Sikkerhedsaspekter: De sikkerhedsforanstaltninger, notificerede udbydere har truffet på samhusningsstederne.
5. Adgangsvilkår for de konkurrerende udbyderes ansatte.
6. Sikkerhedsnormer.
7. Regler for allokering af plads, hvor samhusningsarealet er begrænset.
8. Vilkår for de adgangsberettigedes adgang til at inspicere de steder, hvor der er fysisk samhusningsmulighed, og steder, hvor samhusning er blevet nægtet under henvisning til manglende kapacitet.

⁽¹⁾ Af hensyn til den offentlige sikkerhed kan adgangen til disse oplysninger begrænses til kun at omfatte de berørte parter.

C. Informationssystemer

Vilkår for adgang til den notificerede udbyders driftsupportsystemer, informationssystemer eller databaser til forhåndsbestilling, levering, bestilling, vedligeholdelses- og reparationsbestilling samt fakturering.

D. Leveringsvilkår

1. Frister for svar på anmodninger om tilrådighedsstillelse af tjenesteydelser og faciliteter; aftaler om serviceniveau, fejlretning, procedurer for tilbagevenden til normal drift og servicekvalitetsparametre.
 2. Standardkontraktbetingelser, herunder om nødvendigt kompensation for manglende overholdelse af tidsfrister.
 3. Priser eller prisformler for hver enkelt af ovennævnte karakteristika, funktioner og faciliteter.
-